

Liga Apărării Drepturilor Omului din Moldova
League for Defence of Human Rights of Moldova

www.ladom.org.md

coaliția 2009

coaliția civică
pentru alegeri libere și corecte

COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE

LIGA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI DIN MOLDOVA - LADOM

RAPORT III

PRIVIND MONITORIZAREA PROCESULUI ELECTORAL

ALEGERILE PARLAMENTARE ANTICIPATE DIN 29 IULIE 2009

Perioada de monitorizare: 16-27 iulie 2009

Acest Raport este realizat în cadrul proiectului **Suport Electoral pentru Moldova**, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Activitățile de observare a alegerilor parlamentare anticipate, efectuate de LADOM, sunt cofinanțate de Misiunea OSCE în Moldova, precum și de Fundația Eurasia, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ambasada Britanică la Chișinău/Fondul pentru Programe Strategice și Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Conținutul acestui Raport este responsabilitatea exclusivă a LADOM și în nici un caz nu poate fi tratat ca reflectare a opiniilor Uniunii Europene, PNUD, OSCE, Fundației Eurasia, Sida, Ambasadei Britanice sau USAID.

I. INTRODUCERE

Prezentul Raport reflectă situația electorală din Moldova în perioada 16-27 iulie 2009. Acesta este al III-lea Raport de monitorizare a alegerilor parlamentare anticipate, realizat de LADOM în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte – Coaliția 2009 și este o continuitate firească a proiectului „Observarea alegerilor parlamentare 2009”. LADOM s-a bazat pe misiunile anterioare de monitorizare a alegerilor, misiuni desfășurate atât în Republica Moldova cât și în țările din regiune.

Informația prezentată este colectată prin observare directă, de o rețea națională de 4 coordonatori regionali, 262 de observatori pe termen lung și 1832 de observatori pe termen scurt, amplasați în localitățile din toate raioanele republicii. Observatorii sunt acreditați în mod corespunzător de Comisia Electorală Centrală. Procesul de monitorizare este desfășurat în conformitate cu prevederile Codului Electoral al Republicii Moldova, Codului de Conduită al Observatorului LADOM și în conformitate cu standardele internaționale în domeniul observării alegerilor.

Concluziile și recomandările din acest Raport sunt formulate cu bună credință și sunt prezentate în spiritul unei cooperări profesionale cu toate părțile interesate în edificarea unui proces electoral transparent și corect în Republica Moldova.

II. SUMAR EXECUTIV

Prin efortul de monitorizare LADOM, prezentul raport constată că campania electorală în această perioadă continuă să fie marcată de probleme ce țin de respectarea legislației electorale și de comportamentul incorect și neonest al reprezentanților autorităților publice și a concurenților electorali în promovarea mesajului electoral.

Tendențele de folosire masivă a resurselor administrative și intimidarea concurenților electorali și a alegătorilor compromit reputația autorităților publice și pun în pericol integritatea procesului electoral.

Intimidarea observatorilor de către autoritățile publice este un prilej de îngrijorare pentru toți actorii electorali și un motiv de reevaluare a modului de colaborare dintre autoritățile publice și societatea civilă, care urmăresc drept scop comun beneficiul public.

Practicarea de către concurenți a cadourilor electorale ca instrument de convingere a alegătorilor nu este una din metodele agreeate de lege. Iar afișajul electoral amplasat în locuri nepermise nu trebuie interpretat de concurenții electorali ca o compensare a lipsei de acces la informație.

III. CONSTATĂRI¹

Constatățile sunt formulate și generalizate în baza unor situații concrete, înregistrate de observatorii LADOM și anexate la prezentul Raport.

Folosirea resurselor administrative

Tendența de folosire a resurselor administrative de către autoritățile publice centrale și locale continuă, cu toate că acest fenomen este dezaprobat de opinia publică. Utilizarea directă² și

---

¹ LADOM prezintă câte un exemplu referitor la cazurile constatate. Alte cazuri similare sunt prezentate în anexă.

² R-nul Cantemir. În s. Antonești, la 09.07.09, pe la orele 16.00, a sosit Galina Balmoș, ministru, Ministrul Protecției Sociale, Familiei și Copilului. Făcînd agitație în favoarea PCRM, dînsa a înmînat în dar un laptop șefului Casei de cultură, ca fiind din partea Ligii Femeilor, pentru a-i ajuta la organizarea discotecilor în sat.

indirectă³ a resurselor publice în folosul concurenților electorali a devenit un pericol pentru corectitudinea alegerilor.

LADOM recomandă CEC să analizeze minuțios toate cazurile de utilizare a resurselor administrative și să întocmească un raport în acest sens, spre a fi prezentat Curții Constituționale în cadrul validării alegerilor.

Intimidarea concurenților electorali

Persoane necunoscute, reprezentanți ai autorităților publice și ai poliției, intimidează concurenții electorali. Prin comportamentul lor agresiv, persoane necunoscute zădărnicesc întâlnirile cu alegătorii, provoacă dezordine în cadrul acestor întâlniri⁴ sau îi amenință cu răfuiala pe concurenții electorali⁵. Potrivit concurenților electorali, poliția tolerează un atare comportament atunci când acesta nu este îndreptat împotriva reprezentanților PCRM. De asemenea, poliția nu întreprinde măsuri operative de identificare a persoanelor care deteriorează sau vandalizează afișajul și panourile electorale ale altor concurenți electorali, dar îi sancționează imediat pe cei care deteriorează afișele PCRM sau amplasează afișaj electoral în locuri nepermise.

Comportamentul partinitor al organelor de forță în cadrul campaniei electorale subminează încrederea cetățenilor în corectitudinea procesului electoral.

Intimidarea alegătorilor

Reprezentanții și simpatizanții concurenților electorali continuă să intimideze alegătorii pentru a-i determina să voteze cu un anumit concurent electoral. Alegătorii sunt amenințați că vor rămâne cu terenurile neprelucrate⁶, fără apă sau vor suferi în alt mod.

Concurenții electorali urmează să-și revizuiască metodele de lucru cu alegătorii și să sporească capacitatea de convingere a reprezentanților săi. În acest sens recomandăm tuturor concurenților electorali să organizeze cursuri privind etica electorală, cât și utilizarea tehnicilor moderne de lucru cu alegătorii.

Intimidarea observatorilor

În perioada de monitorizare au fost înregistrate cazuri de intimidare a observatorilor LADOM pentru faptul că aceștia își exercită funcția civică de observare a corectitudinii procesului electoral. Poliția⁷ și autoritățile locale⁸ au agresat observatorii și i-au avertizat să nu mai exercite activități de observare.

Deși intimidarea observatorilor de către reprezentanții autorităților este un abuz, instituția observării trebuie consolidată, de rînd cu consolidarea instituțiilor democratice din Republica Moldova.

---

³ Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei” a editat un poster care conține, indirect, un mesaj electoral pro PCRM. Atît perioada editării cît și conținutul acestui poster ne vorbesc clar despre mesajul electoral promovat. Pe poster nu se indică nici tirajul, nici tipografia care l-a tipărit.

⁴ La 16 iulie 2009, în cadrul întâlnirii lui Marian Lupu cu alegătorii din or. Bălți, un grup de persoane a protestat și a provocat dezordine cu scopul de a zădărnici respectiva întâlnire cu alegătorii.

⁵ Pe 11 iulie, după vizita președintelui statului la Dubăsarii Vechi, Radu Vasilița (activist AMN) a fost atenționat de un necunoscut (dintr-o mașină) să nu se implice în politică, altfel va avea probleme.

⁶ Liderul agricol din Rezina Ilie Mereacre amenință alegătorii că dacă nu vor vota PCRM, vor rămîne cu pămînturile neprelucrate.

⁷ Observatorul LADOM Mantaluță, care activa în perimetrul secției de votare nr. 1/103 a fost intimidat de poliție. Doi polițiști Sergiu Grivenco și Vitalie Cimiș în civil și un polițist în uniformă, care nu s-a prezentat, l-au reținut pe observator. L-au urcat în mașina cu numere de înmatriculare T673AM Woltsvagen pentru a-l duce la secția de poliție. După mai mult timp de deplasare prin oraș, intimidare și amenințare să nu mai meargă cu verificarea corectitudinii întocmirii listelor electorale, fără a-i întocmi un proces-verbal, la eliberat.

⁸ La 20 iulie 2009, observatorii LADOM Dobrova Natalia și Allamuradova Tatiana au fost agresate și insultate de primarul s.Tomai, care le-a învinuit de activitate în interesul Republicii Moldova.

Cadouri electorale

Reprezentanții concurenților electorali continuă să facă cadouri generoase alegătorilor, prin donarea de sume de bani⁹, organizarea de excursii la mănăstiri¹⁰ sau organizarea de prânzuri pentru persoanele mai în vârstă etc.

Agitația electorală prin metode nepermise de lege, denotă incorectitudinea comportamentului concurenților electorali.

Afișajul electoral

Tendința de amplasare a afișajului electoral în locuri nepermise se menține, iar concurenții electorali nu pot asigura controlul acestui proces, motivînd că din cauza că mass-media nu promovează în mod egal și echidistant toți concurenții electorali, simpatizanții acestora vor să se facă auziți de către alegători prin abundență de afișaj electoral.

Nu poate fi justificat comportamentul ilegal prin încălcarea legii de către alții.

IY. ADMINISTRAREA ALEGERILOR

În cadrul administrării alegerilor, CEC desfășoară activități conform planului calendaristic, exercitînd operațiuni de instruire a membrilor birourilor electorale, de pregătire a documentației electorale, tipărire a buletinelor de vot și distribuire a acestora către Consiliile electorale de circumscripție.

Prestația Birourilor electorale

Prestația birourilor electorale în perioada monitorizată a înregistrat serioase lacune. Multe birouri electorale și-au început activitatea cu întârziere și nu au funcționat după un orar bine definit. Listele electorale de asemenea au fost afișate cu întârziere, certificatele pentru drept de vot nu totdeauna erau disponibile în secțiile de votare, alegătorii fiind nevoiți să facă câteva drumuri pentru a verifica listele electorale sau a obține certificatul pentru drept de vot.

Unii membri ai birourilor electorale se lasă influențați de reprezentanții concurenților electorali sau de reprezentanții APL, fapt ce face ca independența acestora să fie serios amenințată, punîndu-se astfel în pericol corectitudinea realizării procesului electoral în ziua votării.

Recomandăm ca birourile electorale să fie constituite mai devreme, pentru a asigura îndeplinirea în termen a tuturor operațiunilor electorale de care sunt responsabile.

Observatorilor le recomandăm să fie vigilenți în ziua votării, pentru a asigura integritatea procesului de votare.

Se recomandă CEC să propună revizuirea modului de înaintare a candidaturilor pentru membrii birourilor electorale, astfel încît aceștia să nu depindă de concurenții electorali.

Concurenții electorali

În perioada monitorizată s-au retras 2 din cei 10 concurenți electorali înregistrați în cursa electorală. La solicitarea PNL și a Mișcării social politice „Acțiunea Europeană”, CEC a acceptat retragerea acestora, astfel în buletinul de vot vor figura 8 concurenți electorali.

---

⁹ La 8 iulie 2009, în satul Lujnoe, rnl Cahul, liderii Organizației de tineret a PCRМ Gorilă și Grigorenco, în timpul întrunirii cu alegătorii, au promis susținere materială pentru reparația grădiniței și au promis că vor dona și un autobuz dacă sătenii vor vota PCRМ. Acest lucru poate fi confirmat de către cei peste 60 de locuitori, participanți la întrunire. În comisia pentru gestionarea banilor au fost incluși: primarul, contabilul primăriei, șefa grădiniței și doi locuitori ai satului Lujnoe. Reparația grădiniței a și început imediat de către lucrători veniți din alte localități.

¹⁰ Între 6 iulie și 9 iulie 2009 PCRМ a organizat pentru locuitorii mai multor sate din raionul Taraclia pelerinaje gratuite la mănăstirea Hîncu, iar la 18 iulie 2009 s-au organizat pelerinaje la Mănăstirea Căpriană pentru locuitorii din Basarabeasca.

Y. LISTELE ELECTORALE

S-a încheiat procedura de afișare, verificare și corectare a listelor electorale. Observatorii LADOM raportează că procesul de afișare a listelor electorale a decurs anevoios și cu abateri de la legislația electorală. Termenul limită de afișare a listelor electorale fiind stabilit pentru 14 iulie 2009, în majoritatea secțiilor de votare ele au fost afișate în perioada 15-23 iulie 2009. Și doar aproximativ 10-15% din birourile electorale au reușit să afișeze listele electorale regulamentare.

De menționat că o parte din birourile electorale au afișat listele electorale doar după ce observatorii LADOM au insistat în mai multe rânduri asupra respectării art. 40 din Codul electoral, care prevede obligativitatea afișării listelor electorale în secțiile de votare. Totodată, observatorii constată că un șir de secții de votare au refuzat să afișeze listele electorale, ele păstrându-se la unul din membrii biroului electoral și pot fi consultate doar la solicitarea alegătorilor.

Problema afișării listelor electorale a fost generată în mare parte de CEC, care printr-o circulară, la 17 iulie 2009 interzice birourilor electorale copierea listelor electorale și scoaterea acestora din secțiile de votare. De asemenea, CEC a precizat că verificarea listelor electorale la domiciliul persoanei poate fi exercitat doar de reprezentanții administrației publice locale și ai birourilor electorale.

Totuși, evaluarea listelor electorale afișate în secțiile de votare ne demonstrează că doar aproximativ 15% din listele verificate au fost întocmite cu respectarea cerințelor legale, în rest listele au fost întocmite cu diverse nereguli și erori. În cele mai dese cazuri, în listele electorale nu sunt înscrși alegători care domiciliază în perimetrul secției de votare, sau din listele electorale n-au fost radiați alegători care s-au mutat cu traiul permanent în altă localitate ori sunt decedați. De asemenea, în listele electorale au fost depistate erori cu referire la corectitudinea înregistrării numelui, lipsa numărului actului de identitate, adresa incompletă sau greșită (una și aceeași scară are două adrese)¹¹ etc.

Aceste inexactități survin ca o consecință a superficialității lucrului asupra listelor electorale din partea APL, care a invocat lipsa de finanțe și de personal, precum și a unor dispoziții incorecte¹² din partea reprezentanților administrațiilor locale.

Una din problemele care trezește îngrijorare este lipsa unui mecanism prin care s-ar stabili o metodologie de întocmire, verificare și definitivare a listelor electorale, precum și a modului de exercitare a funcțiilor de control prin intermediul listelor electorale asupra inadmisibilității votului multiplu și a manipulării cu listele electorale.

Se recomandă CEC să elaboreze și să aprobe o metodologie prin care să asigure valorificarea funcțiilor de control al listelor electorale, pentru garantarea corectitudinii procesului electoral.

YI. CONTESTAȚII

Pînă la 25 iulie 2009, la CEC au fost depuse de către concurenții electorali 48 de contestații. Pe marginea a 30 de contestații CEC a adoptat hotărîri, iar alte 4 se află în proces de examinare. În 14 cazuri CEC a răspuns contestatarilor prin scrisori. Lider în depunerea contestațiilor rămîne PCRM care a depus 20 de contestații. PLDM a depus 6 contestații, AMN 5 contestații, PL 5 contestații, PDM 4 contestații, PRM, PPCD și PSD cîte o contestație etc.

Concurenții electorali contestă cel mai adesea conținutul materialelor de agitație, precum și reflectarea de către mass-media a campaniei electorale. În contestații se invocă încălcarea Regulamentului cu privire la reflectarea alegerilor parlamentare în mijloacele de informare în

¹¹ Raport APCJM privind verificarea listelor electorale, iulie 2009. www.apcjm.md. www.ladom.org.md

¹² Spre exemplu Guvernatorul Găgăuziei prin Dispoziția nr.69 din 25 iunie 2009 a interzis primarilor localităților să includă în listele electorale alegătorii aflați peste hotarele țării.

masă, în mare parte este contestat conținutul spoturilor publicitare și al foilor volante cu caracter electoral distribuite de către concurenții electorali.

Totodată, pînă la 25 iulie 2009, concurenții electorali au depus la CEC 12 solicitări privind dreptul la replică și 3 sesizări. 4 solicitări privind dreptul la replică au fost respinse ca fiind neîntemeiate, 2 respinse ca nefondate și una contrară competenței.

VII. CONCLUZII

Ținînd cont de constatările făcute de observatorii LADOM reflectate în prezentul raport și în rapoartele precedente, LADOM consideră că:

1. numeroasele încălcări ale legislației electorale comise de concurenții electorali, autoritățile publice și birourile electorale formează tendințe negative în desfășurarea procesului electoral;
2. utilizarea masivă în continuare a resurselor administrative, necătînd la recomandările repetate ale societății civile, compromis cu desăvîrșire dreptul concurenților electorali de a participa pe bază de egalitate în campania electorală;
3. lipsa unui comportament civilizată în dezbaterile ideilor, promovarea agresivității și a intoleranței, comportamentul ostil al reprezentanților concurenților electorali conduc la dezbinarea societății și pun în pericol valorile democratice;
4. promovarea imaginii concurenților electorali prin afișaj electoral amplasat în locuri nepermise și deteriorarea panourilor electorale ale concurenților electorali ne demonstrează comportamentul incorect al concurenților electorali și al simpatizanților acestora;
5. afișarea cu întîrziere a listelor electorale și limitarea accesului alegătorilor la acestea, precum și neregulile și erorile conținute în listele electorale diminuează încrederea cetățenilor în corectitudinea întocmirii listelor electorale, compromis modul de administrare a unor operațiuni electorale și conturează veriga slabă a birourilor electorale în sistemul organelor electorale.

Raportînd cele menționate la principiile și exigențele unui proces electoral liber și corect anunțate de LADOM¹²¹³, precum și analizînd cum au fost luate în considerație de către autoritățile publice și concurenții electorali recomandările elaborate de LADOM în alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009, apreciem actuala campanie electorală ca fiind parțial compromisă în urma unui comportament incorect, demonstrat de autoritățile publice și concurenții electorali.

---

¹³ Apel LADOM către subiecții electorali. www.ladom.org.md

VIII. RECOMANDĂRI

LADOM recomandă CEC să analizeze minuțios toate cazurile de utilizare a resurselor administrative și să întocmească un raport în acest sens, spre a fi prezentat Curții Constituționale în cadrul validării alegerilor.

Concurenții electorali urmează să-și revizuiască metodele de lucru cu alegătorii și să sporească capacitatea de convingere a reprezentanților săi. În acest sens recomandăm tuturor concurenților electorali să organizeze cursuri privind etica electorală, cît și utilizarea tehnicilor moderne de lucru cu alegătorii.

Deși intimidarea observatorilor de către reprezentanții autorităților este un abuz, instituția observării trebuie consolidată, de rînd cu consolidarea instituțiilor democratice din Republica Moldova.

Abținerea de la agitația electorală prin metode nepermise de lege, care denotă incorectitudinea comportamentului concurenților electorali.

Recomandăm ca birourile electorale să fie constituite mai devreme, pentru a asigura îndeplinirea în termen a tuturor operațiunilor electorale de care sunt responsabile.

Observatorilor le recomandăm să fie vigilenți în ziua votării, pentru a asigura integritatea procesului de votare.

Se recomandă CEC să propună revizuirea modului de înaintare a candidaturilor pentru membrii birourilor electorale, astfel încît aceștia să nu depindă de concurenții electorali.

Se recomandă CEC să elaboreze și să aprobe o metodologie prin care să asigure valorificarea funcțiilor de control al listelor electorale, pentru garantarea corectitudinii procesului electoral.

IX. LISTA DE INCIDENTE

Perioada: 15 iulie – 26 iulie 2009

Utilizarea resurselor administrative

1. În dimineața zilei de 22 iulie observatorii LADOM au fost sesizați de mai multe persoane, printre care Buga Simion din or. Căușeni, fiind informați că în ziarele primite prin intermediul Î.S. "Poșta Moldovei" au fost plasate pliante promoționale, pe care era scris cu diferite culori cuvîntul „ALEGE” operatorul poștal, iar pe centrul paginii figura „№ 1”, scris cu roșu, și „Alege echipa de profesioniști”. În opinia observatorilor, acest pliant care publică și un Calendar creștin-ortodox, are un conținut evident electoral în favoarea PCRM - „№ 1” în buletinul de vot pentru alegerile parlamenbtare anticipate din 29 iulie 2009. Asemenea pliante au fost repartizate în majoritatea localităților din republică, inclusiv și locuitorilor care nu au abonamente la ziare. Posterul Î.S „Poșta Moldovei” nu are nici tirajul nici editura indicată.

2. Mun. Cahul. Micinschi Avram, membru PCRM, folosește în campania electorală autoturismul de serviciu cu numărul de înregistrare RM G 103.

3. Conform informației parvenite de la primarul satului Hîrtop, Cimișlia, poștașii repartizează prin cutiile poștale ale locuitorilor postere cu conținut electoral favorabil PCRM. Conform aceleeași surse, pădurarii, polițiștii de sector sunt antrenați în activități de agitație electorală, utilizînd transportul de serviciu.

4. Soldănești. În toate birourile de serviciu ale angajaților Băncii de Economii sunt stocate în abundență materiale de agitație ale PCRM.

5. De obicei, la întîlnirile cu reprezentanții partidului de guvernămînt, alegătorii sunt aduși "organizat" de catre administrația organizațiilor, întreprinderilor unde sunt angajați ori obligați să participe. De ex., în raionul Ocnița, la data de 19.07.09 a avut loc o întîlnire cu Zinaida Grecianîi; majoritatea celor prezenți erau membri de partid, dar au fost și oameni obligați de a participa la întrunire.

---

6. Ocnița. Contestat de președintele org. teritoriale Ocnița AMN Avcinicov Alexandru, Președintele PLDM Popov Igor, Președintele PL Calaraș Arcadii: în acțiunile filialei nr.34 a Bancii de Economii Ocnița se folosesc pîrghiile administrative în scopuri electorale în favoarea PCRМ, organizându-se, prin înșelăciune și substituție, întruniri cu toți funcționarii Bancii, în cadrul cărora sunt răspindite informații false despre ceilalți concurenți, lezînd onoarea și demnitatea candidaților. Astfel, la data de 07.07.09, la ora 09.00, în timp de lucru, în incinta Băncii a fost demonstrat filmul "Atac asupra Moldovei".

7. Întrunirile lui V. Voronin și D.Chirtoacă cu alegătorii din 11.07.09, mici comparații:
Dacă vicepreședintele PL a sosit la întrunirea electorală cu automobilul propriu Opel Astra și n-a fost prezent nici un polițist pentru a asigura ordinea publică, atunci în timpul vizitei lui V. Voronin observăm contrariul. Au fost folosite mașini de serviciu, mai multe echipaje ale poliției rutiere și ale serviciului de pază, iar în localitate se aflau mai mulți colaboratori ai organelor de poliție.

8. R-nul Basarabeasca. La 19 iulie 2009, președintele raionului Cernăuțeanu Ilie s-a deplasat în s. Sadaclia cu transportul de serviciu, nr. de înmatriculare BSMA 001, unde a făcut agitație electorală și a distribuit ziare ale PCRМ. Informația a fost confirmată de primarul s. Sadaclia, Baci Vasile. Reprezentanții PCRМ au adus la biserica din s. Sadaclia un lot de ajutor material: nisip, ciment, alte materiale de construcții. Preotul satului a refuzat să primească aceste cadouri electorale.

9. R-nul Căușeni. Concurenții electorali din partea partidelor de la guvernare folosesc în scopuri electorale transportul de serviciu. De ex., angajații ÎМ "Amenajare și Salubritate", asistenții sociali din s. Zaim, controlorii contoarelor electrice.

10. Or. Cimișlia. La 14 iulie reprezentanții PCRМ au folosit sala de ședințe a firmei agricole SA "Cimișlia", pentru organizarea întrînirii cu I. Dodon, candidat PCRМ, plata pentru locațiune sală nu a fost achitată. Lucrătorii și acționarii firmei au fost invitați la o adunare a acționarilor, care, de fapt, a fost o întrînire cu alegătorii.

11. Cimișlia 17 iulie 2009 la întrînirea dl S. Urechean, AMN cu alegătorii nu a fost achitată plata pentru locațiunea salii la liceul "Mihai Eminescu".

12. Mun. Cahul. La 07.07.09, ora 10.00 la Palatul de Cultură Cahul a fost organizată întrînirea alegătorilor cu Președintele Voronin. La această întrunire domnul președinte s-a prezentat cu autoturismele de serviciu, persoanele din securitatea personală. Palatul de cultură era înconjurat de un cordon de polițiști. Oamenilor prezenți la întrunire le-au fost verificate gențile, iar unor persoane care li s-a interzis să intre în sală, motivîndu-se prin faptul că sala era plină.
La această întrunire oamenii au fost aduși din sate cu microbusele, care au fost parcate mai departe de Palatul Culturii, pentru a nu se putea depista și demonstra acest fapt. Lucrătorii medicali, funcționarii primăriilor, alți angajați și militari au venit la această ședință sub presiunea conducătorilor, luîndu-se în considerație faptul că era zi de lucru și în locurile publice nu fuseseră afișate invitații despre venirea domnului președinte în teritoriu.

13. Cantemir. În s. Antonești, la 09.07.09, pe la orele 16.00, a sosit Ministrul asistentei sociale Galina Balmoș, candidat PCRМ. Făcînd agitație în favoare partidului PCRМ, dînsa a oferit în dar din partea Ligii Femeilor un laptop șefului Casei de cultură, pentru a-i ajuta în organizarea discotecilor în sat.

---

14. R-nul Drochia. Concurenții electorali din partea PCRM, Zinaida Greceanii, Ghenadie Morcov și Igor Grozavu au fost însoțiți la întâlnirile cu alegătorii de reprezentanți ai administrației publice raionale și de președintele raionului.

15. Dondușeni. Veaceslav Gugurin, reprezentantul Guvernului în raionul Dondușeni, la 17 iulie, folosind mașina de serviciu model Niva, ce aparține Consiliului Raional Dondușeni, s-a deplasat în satul Scăieni și a participat la adunarea organizată de PCRM. Toți asistenții sociali din raion, participanți la întrunire, au fost informați că e necesar să meargă pe sectoarele de care sun responsabili, din casă în casă, și să facă agitație în favoarea PCRM.

16. Deoarece fiecare alegător participă după posibilități la întrunirile electorale și nu-i atât de ușor să aduni acum oamenii, concurenții electorali care sunt cunoscuți cu primarul profită de ocazie când acesta întrunește sătenii cu treburi gospodărești. De ex., la Horodca, sîmbătă, 11.07.2009, a avut loc o întrunire a primarului satului cu locuitorii. Ordinea de zi constituia construcția unei conducte de apă. La finele dezbaterilor și-au făcut apariția reprezentanții PCRM în frunte cu Maia Rodilov, șeful STAF-ului raional. Locuitorilor le-a fost prezentat filmul "Atac asupra Moldovei".

Listele electorale

1. R-nul Cantemir. La 20 iulie 2009 nu sunt afișate Listele alegătorilor în satele Cania, Antonești, Sadîc, Taraclia etc.

2. La secțiile de votare din mai multe sectoare ale or. Cahul nu sunt afișate listele, acestea fiind plasate public pentru verificare doar la intervenția observatorului LADOM.

3. În or. Cantemir listele electorale sunt afișate la etajul trei al primăriei, ceea ce limitează accesul alegătorilor în vîrstă, a persoanelor cu handicap etc.

4. În or. Vulcănești listele alegătorilor au fost afișate la secțiile de votare la data de 16 iulie 2009.

5. R-nul Cahul. În multe sate funcționarii primăriilor, responsabili de verificarea listelor de alegători, au contactat membrii familiilor sau persoanele apropiate ale cetățenilor cu drept de vot plecați peste hotare și i-au exclus din listele de alegători.

6. Or. Vulcănești. Cetățenii cu drept de vot plecați peste hotare au fost excluși din listele electorale.

Afișajul electoral

1. În majoritatea satelor din r-nul Hîncești concurenții electorali nu respectă regulile de afișare a materialelor cu caracter electoral în locurile special pregătite pentru aceasta.

2. R-nul Cantemir. În s. Porumbesti sunt lipite pe stîlpi materiale electorale ale PPCD.

3. Ocnita. La CECR a fost depusa o contestație din partea PCRM privind situarea afișajului electoral în locuri neprevăzute de către PDM în satul Paustova. PDM și AMN au afișat publicitate electorală pe panoul publicitar electoral de proprietate publică, depășind suprafața acordată.

4. Edineț, 19 iulie 2009. Posterele electorale ale PDM, PPCD, PCRM sunt afișate pe întreg teritoriul raionului în locuri neautorizate: pe gherete comerciale, pe stîlpi, la stațiile transportului urban de

---

pasageri, pe porți, iar posterele PDM sunt lipite chiar și pe ușile primăriei Edineț.

5. Soroca. La 15.07.09 erau plasate la stația auto din s. Cosăuți posterele AMN și PL, la data de 17.07.09 erau plasate la stațiile din satele Grigorăuca, Sobari, Tătărauca Veche posterele PLDM, la data de 19.07.09 era plasat posterul PDM pe pilonul de electricitate din s. Bădiceni, pilonul se află la distanța de 25 m de panoul electoral și primarie.

6. Mun. Bălți. Necătînd la faptul că CEC a obligat PCRM să retragă afișele electorale pe care lipseau data de editare, concurentul electoral continuă să difuzeze afișele. Pe data de 13.07.09 în curtea blocurilor locative adiacente Colegiului de Industrie Ușoară au fost repartizate afișe cu același conținut și fără a fi indicată tipografia și data editării materialelor.

Intimidarea concurenților electorali

1. Alianța „Moldova Noastră” (AMN) acuză guvernarea de reținerea ilegală a unui candidat aflat pe lista sa electorală. Sergiu Baltaga, liderul aripei de tineret a AMN, a menționat vineri, în cadrul unei conferințe de presă, că este vorba despre Victor Tipa, care este și lider al organizației de tineret a partidului din raionul Leova.

2. Drochia. A avut de suferit sediul PLDM. Inițial, a suportat un act de vandalism: a fost distrusă scara din metal de la intrarea în oficiu și distruse, rupte drapelele aflate la o înălțime de 6 metri.

3. Pe 11 iulie, după vizita președintelui statului la Dubăsarii Vechi, Radu Vasilița (activist AMN) a fost atenționat de un necunoscut (dintr-o mașină) să nu se implice în politica, că de altfel o va pați.

4. S-au făcut încercări de a periclita buna desfășurare a vizitei electorale a lui D. Chirtoacă la Dubăsarii Vechi. Astfel, simpatizanți ai PCRM, în stare de ebrietate, au ieșit în față și au început a pune întrebări provocatoare și a-l învinui pe D. Chirtoacă de diverse acțiuni ilegale.

5. Joi, 16 iulie, la întâlnirea lui V. Filat cu alegătorii din or. Drochia, s-au infiltrat în sală mai mulți tineri din PCRM, care timp de 40 min. au făcut gălăgie, au fluierat, au inclus sunetele la telefoanele mobile, împiedicîndu-l pe V. Filat să discute cu alegătorii. Organizatorii au apelat la organele de drept, dar s-a prezentat o singură persoană care nu a luat măsuri, deoarece "nu a atestat încălcarea ordinii publice". Astfel a relatat Victor Stadnițchi, liderul fracțiunii PLDM în teritoriu. După acest incident, lumea din sală s-a revoltat și i-a scos afara pe făptași. După care întâlnirea s-a desfășurat în condiții normale.

6. Dondușeni. Primarul satului Dondușeni Ion Zloi, care deține și funcția de lider în localitate, fiind membru al PCRM, a amenințat un grup de simpatizați ai PLDM să nu se ocupe de agitația electorală pentru acest partid, în caz contrar le va refuza prelucrarea și arendarea cotelor de pământ.

7. La 11 iulie în satul Moșana, Dondușeni, un grup de simpatizați ai PD au fost agresați și batjocoriți de către primarul satului Moșana, membru PCRM, pentru lucrul de agitație electorală efectuat în localitate în favoarea PD. Primarul, împreună cu polițistul de sector, au dat busna în casa unei persoane din acest grup, amenințîndu-i familia și pe el personal. Informație oferită de către liderul PD în raionul Dondușeni Sergiu Bednii.

8. La 16 iulie 2009, în incinta Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din mun. Bălți, la orele 18:00, a

---

fost preconizată întâlnirea alegătorilor cu liderul neoficial al Partidului Democrat din Moldova Marian Lupu. În ciuda piedicilor organizate de către membrii PCRМ, întâlnirea, totuși, a avut loc. Membrii PCRМ au blocat intrarea în teatru și nu permiteau nimănui să intre. În același timp, piața Vasile Alecsandri era plină de oameni: pe de o parte - membrii PD, simpatizanții PD, simpli trecători, persoane care se întorceau de la serviciu, cetățeni ai țării, care deși aveau o opțiune politică deja bine stabilită (pro sau contra LUPU), au venit pur și simplu să beneficieze de dreptul la informare (drept care a fost limitat și chiar încălcat grosolan de către comuniști), iar pe de alta parte – membrii PCRМ, simpatizanți PCRМ, funcționarii Primăriei Balti (care este de asemenea comunistă), membrii CER-ului (Serdiuc Irina, Derevenco Natalia, Serjantu Daniel), tineri și chiar copii, promotori ai ideilor comuniste, și nu în ultimul rând putem menționa vreo 20 de persoane cu constituție fizică puternică, care erau gata în orice moment să acționeze pentru „a calma spiritele”. Tinerii comuniști purtau maiouri roșii și aveau pancarde și lozinci cu diferite inscripții la adresa lui Marian Lupu, ca spre exemplu: „Belți ne prosciaut predateleii” (Balțiul nu iartă trădătorii); „Lupu, lider neudacnikov” (Lupu, liderul ratașilor) etc. Un tânăr striga în megafon la comanda cuiva: „Lupu – tradător”, „Lupu ustroit novii plan shtob obmanuti belician”, etc. Foarte puține din persoanele aflate pe piața Vasile Alecsandri au reușit să intre în teatru, ca să participe la întâlnirea cu Marian Lupu. Din cauza diversiunilor comuniștilor bălțeni, întâlnirea a început cu o oră mai târziu și a durat circa două ore și jumătate.

La evenimentul din 16.07.09 (întâlnirea lui Marian Lupu cu alegătorii) au fost prezenți reprezentanți de la diverse agenții de știri (DECA Press, etc.), posturi de televiziune (Moldova 1, etc.), posturi de radio (Russkoe Radio, etc.), presa locală. A doua zi, adică la 17 iulie 2009, unele instituții mass-media din cele menționate au prezentat cele întâmplate în mod distorsionat. De exemplu, la postul de radio „Russkoe Radio”, la știrile de la orele 15.00, s-a menționat că „la întâlnirea cu Marian Lupu sala a fost goală pentru că prin aceasta oamenii și-au exprimat dezacordul în legătură cu politica dusă de el, în special pentru faptul de a fi trădat Partidul Comunist din Republica Moldova”. De asemenea, s-a mai menționat că „în timp ce toți oamenii se adunaseră pe piață și strigau la adresa lui Marian Lupu, acesta din urmă s-a temut să iasă afară și s-a încuiat pe dinăuntru”.

9. Rezina. Din informația oferită de dna Feodora Butucel, membru a BESV din partea PL, Primarul Comunei Pripiceni – Răzeți, dl Ciugui și secretarul primăriei au asistat la ședința comisiei BESV nr. 31, ședință la care au fost aleși președintele, vicepreședintele și secretarul BESV, influențând astfel decizia de alegere a organelor de conducere a BESV.

10. Mun. Bălți. La ședința CER 2 Bălți din 17.07.09, s-a discutat despre implicarea oficialilor publici în ceea ce privește intimidarea reprezentanților din partea PL în birourile secțiilor de votare. D-na Guza, reprezentantul cu drept de vot deliberativ, a afirmat faptul că dna Gratii (șefa direcției de învățământ Bălți) a obligat directorii școlilor din municipiu să controleze și să prevină situația despre implicarea pedagogilor aceste instituții în activitatea BESV. Astfel, 14 învățători propuși din partea formațiunii politice și-au restras candidaturile. La fel, dna Serdiuc și dna Derevenco au fost învinuite de implicarea în acest caz.

11. Rezina. La 18 iulie, în cadrul unei adunări cu locuitorii satului Țâpova, Serafima Borgan, fost deputat în Parlamentul RM din partea PCRМ, a acuzat-o public pe Veronica Covbasa că face agitație electorală pentru PL. După cum a relatat Veronica Cobasa: "Cum tov. Borgan putea elabora legi bune, dacă ea nu s-a documentat macar, ca eu sunt membru AMN și nu PL".

Intimidarea cetățenilor

1. R-nul Ștefan Vodă. În satul Olănești, președintele Asociației Agricole "Nistru" Iurie Tulei, reprezentant PCRМ, la întrunirile cu membrii asociației a menționat că, dacă aceștia vor vota alte partide decât PCRМ, va fi desființată asociația. De asemenea, Tulei menționează către alegători: "Dacă vin democrații, ne vînd la români, ne vînd cu toții, de aceea trebuie să votați comuniștii".

Consilierul S. Arabadji din com. Ciorescu, mun. Chișinău, amenință alegătorii că dacă cetățenii nu votează PCRМ, s. Goian nu va fi aprovizionat cu apă.

2. Studentii Colegiului militar de grăniceri din Ungheni au acces doar la publicația "Comunistul" și "Moldova Suverană". Săptămîna trecută, în sala de ședințe, studenții adunați sub pretext organizatoric, au fost impuși să vizioneze filmul „Atac asupra Moldovei”.

3. Drochia. În mare parte membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare sunt cetățeni fără o pregătire specială în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor. Mai mult ca atât, aceștia au fost "introduși" în componența birourilor fără să fie informați. Drept urmare, CER 14 a avut 4 ședințe la care s-a modificat și s-a remodificat componența birourilor. După cum a informat Dina Nedorea, ea a fost inclusă în componența BESV nr. 7 fără a-i fi solicitat acordul.

4. Ștefan Vodă. Conducătorul magazinului "La Aneta" din or. Ștefan Vodă a obligat vînzătorii să poarte în timpul serviciului maiouri și chipiuri portocalii cu simbolul PPCD.

Cadouri electorale

1. La 8 iulie 2009, în satul Lujnoe, liderii organizației de tineret a PCRМ Cahul, Gorilă și Grigorencu, în timpul întrunirii cu alegătorii, au promis ajutor material în lei pentru reparația grădiniței și au promis că vor dona și un autobuz, dacă cetățenii votează PCRМ. Acest lucru poate fi confirmat de către cei peste 60 de locuitori, participanți la întrunire. În comisia pentru gestionarea banilor au fost incluși: primarul, contabilul primăriei, șefa grădiniței și doi locuitori ai satului Lujnoe. Reparația grădiniței a și început imediat de către lucrători veniți din alte localități.

2. Marți, la 14 iulie, între orele 09.00 - 10.00, în satul Holuboaia, în incinta școlii din localitate, membrii PCRМ în frunte cu dl Mișin au organizat o întrunire cu alegătorii. În urma vizionării unui film, au spus alegătorilor că donează 50000 lei pentru reparația grădiniței.

3. Or. Cantemir. La 18 iulie 2009, la ora 12:00, în restaurantul Izvoarăș au fost invitați la un prînz de binefacere alegătorii a căror vîrstă depășește 63 ani.

Drochia. Zinaida Greceanîi a participat la deschiderea cabinetului radiologic, unde a fost instalat un aparat radiologic digital, procurat cu ajutorul Guvernului RM. La Rîșcani, Zinaida Greceanîi a participat la deschiderea unui Centru de sănătate.

La aceeași întrunire de la Dubasarii Vechi, președintele în exercitiu V. Voronin a promis sătenilor ca va rezolva problemele lor (aprovizionarea cu apă pentru irigare, construcția școlii și a drumurilor) doar dacă PCRМ va acumula 80% de voturi.

4. PCRМ în persoana Ministrului Apărării, Vitalie Vrabie, distribuie ajutoare pentru copii în taberele de odihna "Pro Armonie " din Ungheni (1800 lei) și "Codreanca" din Cornești (10000 lei și o excursie la Chișinău).

5. La CER a fost depusă o contestație de către reprezentanții AMN în legatură cu faptul că pe

---

microbuzele de pe ruta Chișinău-Ialoveni este afișată publicitate electorală a PCRМ. În ședința sa de vineri (10.07.09) CER a analizat contestația și nu a luat nici o decizie. La CER se află un document în care scrie că se permite afișaj în partea din spate numai cu avizul poliției și s-a constatat ca sunt deja 43 de avize date de șeful poliției rutiere Ialoveni Iarovoi Ruslan.

6. R-nul Taraclia. În perioada 6 și – 9 iulie, PCRМ a organizat excursii gratuite la mănăstirea Hîncu pentru locuitorii din satele Musait, Budăi, Ciumai. Potrivit spuselor localnicilor care au beneficiat de această excursie, în autocar li s-a oferit cîte un exemplar al ziarului "Comunistul", editie din 3 iulie 2009, și li s-au propus spre vizionare materiale video referitoare la evenimentele care avut loc la Chișinău la 7 aprilie 2009.

7. Or. Căușeni. la 19 iulie 2009, Munteanu Iurie, viceministru al economiei, Munteanu Nicolae și Grigoriev Ștefan, candidați PCRМ, s-au întîlnit cu alegătorii din s. Tănătari și Tănătarii Noi. Candidații PCRМ au promis că vor contribui la repararea gardului de la grădinița de copii și au chemat electoratul să voteze PCRМ - unicul partid care va putea asigura pensionarii cu pensii, profesorii și medicii cu salarii etc. Responsabilul de alegeri din partea PCRМ, Antohiev Ion, șeful Serviciului Veterinar de Stat din r-nul Căușeni, s-a deplasat la această întîlnire cu automobilul de serviciu. În cadrul întîlnirii Munteanu Nicolae, pădurar, a recunoscut că se deplasează la întruniri cu automobilul de serviciu, deoarece nu are autoturism propriu. Carapirea Pavel, judecător la Judecătoria raională Basarabeasca, reprezentant al PCRМ, a oferit la 18 iulie transport gratis pentru deplasarea a 50 persoane la Mănăstirea Căpriană.

8. Or. Anenii Noi. La 14 iulie, persoanelor care au organizat întîlnirea din teritoriu cu Iurie Roșca le-au fost oferiți cîte 100 de lei. Pensionarilor ce locuiesc pe stradela 1 Mai, din Anenii Noi, le-au fost repartizate ziare «Comunist », în fiecare din care era și cîte o bancnotă de 100 lei .

9. În localitatea Tănătarii Noi, raionul Căușeni a fost adus mobilier, alte bunuri pentru grădinița de copii care nu este funcțională. Șeful direcției Învățămînt Tineret și Sport Căușeni, A. Toderașcu, a explicat că aceste bunuri au fost aduse în cadrul unui proiect guvernamental pentru organizarea în gimnaziu a unei grupe de preșcolari. Reprezentanții PCRМ, Munteanu Iurie și Grigoriev Ștefan, prezenți la întrunirea electorală în localitatea respectivă, au remarcat faptul că "noi și mobilier v-am adus, dar voi ne-ați întîlnit foarte agresiv". În cadrul aceleiași întîlniri Munteanu Iurie și Grigoriev Ștefan i-au numit pe dnii Urecheanu, lider AMN, și Ciontolo, președintele raionului Căușeni, "tîlhari și bandiți".

Listele electorale

1. Șoldănești. Pe motiv că ar fi admis niște greșeli, CEC a respins listele electorale ale alegătorilor din Șoldănești, care i-au fost prezentate. În acest context remarcăm că doar timp de trei zile OTS LADOM a depistat peste o sută de inexactități la perfectarea listei alegătorilor sectorul

2. Șoldănești: 5 persoane decedate, mai mult de 20 nu locuiesc în teritoriu de ani buni, dar sunt înscrise. Sunt fixate două cazuri când oamenii nu au fost incluși în liste, deși locuiesc în zona respectivă.

3. Rezina. La 20 iulie membrii OTS din raionul Rezina au mers pe la BESV și au constatat că listele electorale nu erau afișate la nici una din secții. Reprezentanții BESV au motivat neafișarea prin faptul că sunt prea multe liste și nu este spațiu pentru afișaj. Despre acest fapt a fost informată

Zinaida Scurtu, președinte CER, care a asigurat că săptămâna viitoare toate listele vor fi afișate.

4. Edineț. În localitățile rurale situația la ziua de sâmbătă, 18 iulie este următoarea: în 37 secții listele sunt expuse în primării (în cabinetul secretarului, pe hol). Listele nu sunt afișate pe panouri, secretarii motivând prin faptul că sunt prea multe la număr pentru a încăpea pe panou. Listele, în majoritatea cazurilor, sunt cusute. Este asigurat accesul persoanelor pentru verificare. În orașul Edineț, satele Alexandreni și Gordineștii Noi, subordonate primăriei Edineț, la secțiile de votare listele nu sunt afișate, ele aflându-se în primăria or. Edineț.

5. Soroca. Listele electorale au fost plasate pe site-ul primăriei. Locatarii casei nr.76 de pe strada Calea Balțului au verificat din proprie inițiativă corectitudinea acestora. S-a atestat că circa 40% nu corespund realității - au fost depistate persoane care nu au locuit niciodată pe această adresă, persoane decedate cu 4-5 ani în urmă, scoase de la evidență cu 5-10 în urmă, totodată multe persoane care locuiesc și au viză de reședință pe această adresă nu sse regăsesc în liste.

Referitor la corectitudinea listelor, procesul de verificare continuă. Din observațiile directe ale observatorilor: deși se atestă și în localitățile rurale greșeli, scăpări, erori, în orașe e mult mai complicat. De ex., familia Pleșca din or.Drochia: mama, fiica Ludmila, fiul Ruslan și nora Aliona, din care considerente, nu se știe, au fost incluși în secția nr. 6, cu toate că ei conform razei de amplasare trebuie să fie în secția nr. 7. Mergând la domiciliu, stăpîna casei a informat că fiica nu mai are domiciliul la Drochia, dar de mai mulți ani locuiește, cu viză permanentă, la Chișinău. Și de ce au nimerit ei la nr, 6, dacă trebuie să fie la nr.7, tot nu cunoaște. La fel, și copiii vecinilor dinsei de la aceeași scară, Rusu Tatiana și Rusu Nicolae, sunt incluși în lista BESC 6.

6. S-a verificat lista BESV nr.7, în care familia Pleșca nu figura. În schimb familia Rusu era înscrisă în componența deplină: mama, tata, Nicolae și Tatiana.

7. Alți locuitori ai or. Drochia, soții Furtună Vasile și Eugenia au locuit pe str. Ghica Vodă, și respectiv, au votat la BESV 7. Dlor de câțiva ani și-au schimbat domiciliul pe str. C.Stere, 43, care votează la BESV 6, dar s-a depistat că sunt incluși în listele ambelor secții – nr. 6 și nr. 7. Și astfel de erori în oraș sunt aproape pe fiecare adresă.

Implicarea copiilor în campania electorală

1. La întâlnirea din 19.07.2009 a candidaților din partea PCRM Munteanu Iurie, viceministru al economiei și Grigoriev Ștefan cu alegătorii din s. Tănătari, candidații PCRM au fost însoțiți de copii minori îmbrăcați în maiouri roșii, care repartizau postere ale PCRM. Printre aceștia: Ilișov Andrei, Malcocean Leonid, Bogoroș Alexandru, elevi în cl. XI la școala medie din s. Cîrnățeni.

2. La tabăra de odihnă pentru copii "Ghiocel" din s. Cîrnățeni, r-nul Căușeni, în cadrul unui proiect, activează reprezentanți ai unor confesiuni baptiste. Scopul proiectului este studierea limbii engleze și a computerului, avînd ca beneficiari circa 100 persoane, inclusiv aproximativ 40 copii minori. Părintele duhovnicesc este părintele Vasile Filat, verișor al actualului lider PLDM. Activitatea a fost organizată în felul următor: 2-3 ore studii, în rest, studierea religiei. În predicile sale, Vasile Filat a ponegriit concurenții electorali, în special pe D. Chirtoacă. Părinții care au constatat implicarea minorilor în activități politice și electorale au protestat și și-au retras copiii din tabără.

Tratament diferențiat pentru concurenții electorali

1. In satul Dubăsarii Vechi, pe 11 iulie au sosit cu vizite electorale președintele în exercițiu Vladimir Voronin (PCRM) și (cu 2 ore mai tîrziu) vicepreședintele PL Dorin Chirtoacă.

---

2. La ora 10 sala Casei de Cultura din localitate a fost pusă la dispoziția președintelui PCRМ, pe cînd candidatul PL a fost nevoit sa-și organizeze întrunirea electorală în curtea unui bar.

Lui D. Chirtoacă i-a fost refuzată arenda sălii pe motiv ca după vizita lui V. Voronin va avea loc un concert (care așa și n-a avut loc). Astfel, cei doi concurenți electorali au fost puși în condiții inegale.

3. La 17.07.09. în s. Tătărauca Veche, la orele 08.30 în biroul primarului a susținut o întâlnire cu alegătorii Eugenia Ostapciuc, candidat PCRМ. Înainte de întâlnire s-au depus flori la monumentul lui Lenin din curtea primăriei. Altor concurenți electorali nu li s-a oferit niciodată biroul primarului, ei organizează întâlnirile în magazin, la piață, etc.

4. В Г.КОМРАТ ЕСТЬ АГИТ.МАТЕРИАЛЫ НАКЛЕЕННЫЕ НА СТОЛБАХ (СТОЛБ НА ПЕРЕКРЕСТКЕ УЛИЦ ЛЕНИНА-ГЕРАСИМОВА АГИТАЦИЯ М.ЛУПУ И МН.ДРУГ.), НА МАГАЗИНАХ КОМРАТ(ПРИМЕР МАГАЗИН ОРАНЖ ПО УЛ.ЛЕНИНА РЯДОМ С ПЕРЕКРЕСТКОМ ТРЕТЬЯКОВА-ЛЕНИНА АГИТАЦИЯ ПКРМ А ТАК ЖЕ НА СТОЛБАХ ПО ГОРОДУ), В Г.СВЕТЛЫЙ ПО ГЛАВНОЙ УЛИЦЕ ПРАКТИЧЕСКИ НА ВСЕХ СТОЛБАХ АГИТАЦИЯ М.ЛУПУ,В С. БЕШ-АЛМА НАБЛЮДАЛ ПОХОРОННУЮ ПРОЦЕССИЮ ГДЕ НА А/М ГАЗ-53,ЧТО ВОЗИЛ ПОКОЙНИКА НА ДВЕРИ СО СТОРОНЫ ВОДИТЕЛЯ ПРИКЛЕЕН АГИТ.МАТЕРИАЛЫ ОТ ПКРМ

5. Conform informației observatorului din r-nul Ștefan Vodă, TV local și ziarul raional "Prier" sunt utilizate în exclusivitate pentru promovarea PCRМ și PPCD, șefii instituțiilor media menționate fiind afiliați acestor partide politice.

6. La 18 iulie 2009, ora 10.00, Centrul CONTACT și Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM) au organizat, în incinta Casei de Cultura din or. Ștefan Vodă, dezbateri publice cu participarea concurenților electorali. Dintre concurenții electorali au acceptat să participe în dezbateri reprezentanții PL, PLDM și PD. Reprezentanții APL au neglijat activitatea și se implică doar în activități de promovare a PPCD și PCRМ.

7. R-nul Cimișlia. Unii membri ai birourilor secțiilor de votare au fost excluși din componența birourilor electorale din considerente politice. De exemplu, la secția de votare nr. 7, Cimișlia, Arama Ana, profesoară, a fost exclusă din componența biroului, deoarece, din spusele reprezentantului PCRМ, Petru Bancov, "la lecții nu vorbește ceea ce trebuie".

8. R-nul Cimișlia. Reprezentanții PL și PLDM, desemnați în calitate de membri ai birourilor electorale la secțiile de votare, sunt pentru prima dată implicați în aceste activități și nu au fost instruiți în mod corespunzător. Unii membri desemnați de PL pentru birourile electorale din satele Sagaidac și Ecaterinovca, au fost "acceptați" cu dificultăți de către primarii respectivi.

9. Or. Basarabeasca, 18 iulie 2009. liderul AMN S. Urecheanu a avut o întâlnire cu alegătorii la Palatul de cultură. La ora 16.00 S. Urecheanu a fost întâmpinat de un grup de persoane cu pancarde pe care scria "Urechian tebe sdesi ne mesto", "Urechean - Basarabeasca nu te vrea".

10. Or. Căușeni. La 9 iulie 2009, la Comisariatul militar teritorial a avut loc o adunare de totalizare a perioadei de încorporare și evaluarea activității comisariatului, la care au participat șeful Marelui stat major al Ministerului Apărării Corobceanu și angajații secțiilor raionale militare din Ștefan Vodă și Anenii Noi. În cuvîntarea sa, Corobceanu a menționat rezultatele activității Comisariatului și a secțiilor militare și, respectiv, a Ministerului Apărării. La analiza rezultatelor pozitive de fiecare

---

dată se menționa că rezultatele au fost obținute doar datorită dlui Voronin, “care are o politică bună și este un conducător foarte bun”. În subtextul frazelor se subînțelegea - votați PCRM.

11. R-nul Rezina. La 19 iulie, în satul Meșeni, a fost tergiversată întâlnirea reprezentanților PLDM cu electoratul. Deși Olaru Nicolae, reprezentantul PLDM la Rezina, a depus în data de 16 iulie o cerere la Primărie privind arenda încăperii, venind la club la ora 10:00, sala era închisă. Peste scurt timp cineva a descuiat clubul, dar în încăperea nu era nici un scaun și nici o masă. Toate scaunele erau depozitate într-o altă încăpere. În acest timp, primarul comunei, Maria Zaharia, se afla la biserică și agita populația să nu meargă la întâlnirea cu reprezentanții PLDM. Când dînsa a venit la club și Olaru a cerut să fie aduse scaunele, primarul Maria Zaharia i-a ripostat: “Dar multe scaune ați adus?”. Feciorul șefului de club a adus cheile de la sala unde erau depozitate scaunele, dar a fost oprit și întors de Ilie Mereacre, fermier, fratele primarului, membru al PCRM.

Tratament neloyal față de observatori

1. Șoldănești. Reprezentanții PLDM au încercat să-l intimideze pe șoferul angajat de observatorul LADOM ca acesta să-și declare aspirațiile politice, încercând să-l convingă că anume ei sunt cei mai buni.

2. ДАННЫЙ ИНЦИДЕНТ ПРОИЗОШЕЛ В С.ТОМАЙ НА ИЗБИРАТЕЛЬНОМ УЧАСТКЕ №63 КОТОРЫЙ НАХОДИТСЯ В ЗДАНИИ ПРИМАРИИ НА 2-М ЭТАЖЕ.

20.07.2009Г. ПРИМЕРНО В 14:00 НАБЛЮДАТЕЛИ ДОБРЕВА НАТАЛИЯ И АЛЛАМУРАДОВА ТАТЬЯНА ПО СОГЛАШЕНИЮ С ПРЕДСЕДАТЕЛЕМ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО УЧАСТКА №63 РАБОТАЛИ С ИЗБИРАТЕЛЬНЫМИ СПИСКАМИ.

ОДНАКО ЧЕРЕЗ НЕКОТОРОЕ ВРЕМЯ НА УЧАСТОК ЗАШЕЛ ПРИМАРС.ТОМАЙ И НАЧАЛ ПРЕДЪЯВЛЯТЬ ПРИТЕНЗИИ К НАМ О ТОМ , ЧТО МЫ РАБОТАЕМ НА КОМУНИСТОВ И КАК ОН ВЫРАЗИЛСЯ ЕЩЕ НА МОЛДОВАНЕЙ. БОЛЕЕ ТОГО ПРИ ЕТОМ ОН ОСКОРБЛЯЛ НАБЛЮДАТЕЛЕЙ НЕВЗИРАЯ НА ТО, ЧТО ОНИ И ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИССИИ ЯВЛЯЮТСЯ ДАМАМИ. ПОСЛЕ ЧЕГО ВЫХВАТИЛ У НАБЛЮДАТЕЛЕЙ СПИСКИ И УШЕЛ С НИМИ В СВОЙ КАБИНЕТ, Т.Е. ТЕМ САМЫМ ГРУБО ВМЕШАЛСЯ В РАБОТУ ИЗБИРАТЕЛЬНОЙ КОМИССИИ ПРИ ЕТОМ НАНОСЯ ОСКОРБЛЕНИЯ В АДРЕС НАБЛЮДАТЕЛЕЙ.

ПРИ МОЕМ ВИЗИТЕ (ЯКИМОВ С.) ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИССИИ ПОКАЗАЛА ПОЛНУЮ ГОТОВНОСТЬ К СОТРУДНИЧЕСТВУ, ЧТО ГОВОРИТ О ТОМ , ЧТО ДЕЙСТВИЯ ПРИМАРЯ С.ТОМАЙ ПОДРЫВАЮТ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОБЩЕСТВЕННЫХ НАБЛЮДАТЕЛЕЙ И ИМЕЮТ НЕПОСРЕДСТВЕННОЕ И ПРЯМОЕ ВЛИЯНИЕ НА РАБОТУ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО БЮРО ИСПОЛЬЗУЯ СВОЕ СЛУЖЕБНОЕ ПОЛОЖЕНИЕ. ДЕЙСТВИЯ ЖЕ , А ТОЧНЕЕ БЕЗДЕЙСТВИЯ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ КОМИССИИ СВИДЕТЕЛЬСТВУЕТ О ТОМ , ЧТО ОН НАХОДИТСЯ ПОД ДАВЛЕНИЕМ ПРИМАРА И НЕ МОЖЕТ КОНТРОЛИРОВАТЬ СИТУАЦИЮ В СИЛУ СВОЕЙ ЗАВИСИМОСТИ .

ТВЕРДО СЧИТАЮ ЧТО ДАННУЮ ИНФОРМАЦИЮ НУЖНО ПРИДАТЬ ОГЛАСКЕ И ТАКОГО РОДА ПОВЕДЕНИЯ ВПРЕДЬ ПРИСЕКАТЬ, А ЧТО КАСАЕТСЯ СТАТУСА НАШИХ НАБЛЮДАТЕЛЕЙ ТО , КОИМ БЫ ОН НИБЫЛ ОКОРБЛЯТЬ И УНИЖАТЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЕ ДОСТОИНСТВО НИКОМУ НЕ ПОЗВОЛЕННО, ТАК РАВНЫМ СЧЕТОМ И НИКОМУ НЕ ПОЗВОЛЕННО ВМЕШИВАТЬСЯ В РАБОТУ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО ОРГАНА ИСПОЛЬЗУЯ ПРИ ЕТОМ СЛУЖЕБНОЕ ПОЛОЖЕНИЕ, А ВЫСКАЗЫВАНИЯ ДИСКРИМИНАЦИОННОГО ХАРАКТЕРА ПО СУТИ СПОСОБСТВУЮЩИЕ РАЗЖИГАНИЮ МЕЖНАЦИОНАЛЬНОЙ РОЗНИ И ПОДАВНО.

3. Chișinău. Un observator, care activa în perimetrul seției de votare nr.1/103 a fost intimidat de poliție. Doi polițiști Sergiu Crivenco și Vitalie Cimiș în civil și un polițist în uniformă, care nu sa prezentat, a reținut observatorul LADOM Lilian Măntăluță, polițiștii l-au urcat în mașina cu numere

---

de înmatriculare T673AM Woltsvagen pentru al duce la secția de poliție. După mai mult timp de deplasare prin oraș, intimidare și amenințare să nu mai umble cu verificare corectitudinii întocmirii listelor electorale, fără ai întocmi vreun proces verbal, la eliberat.

4. Cahul. Membrii CER Cahul din partea PCRM sunt subordonați concurenților electorali la locul de muncă. De ex., Adîrova Ana și Cășuneanu Daniela, angajate ale Agenției Teritoriale Cahul a Companiei de Asigurări în Medicină îl au ca șef pe dl Batîr, membru activ PCRM, vicepreședinte al Consiliului Raional Cahul; Boitan V. și Caltea T., angajați la Cahul -Gaz, îl au ca șef de dl Bratu, membru activ al PCRM, fost primar și președinte al Cnsiliului Raional Cahul.